

Lausuntopyyntö: Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi lastensuojelulain muuttamisesta sekä siihen liittyviksi laeiksi

Johdanto

Sosiaali- ja terveysministeriö pyytää erityisesti jakelussa mainittuja tahoja antamaan lausuntonsa liitteenä olevasta luonnoksesta hallituksen esitykseksi lastensuojelulain muuttamisesta sekä siihen liittyviksi laeiksi.

Esityksen ehdotukset perustuvat pääministeri Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelmaan. Lastensuojelulainsäädäntö uudistetaan kahdessa vaiheessa. Tämä lausuntopyyntö koskee uudistamisen ensimmäisen vaiheen ehdotuksia.

Hallituksen esitysluonnos sisältää keskeisesti seuraavat asiakokonaisuudet:

- lapsen oikeus tasapainoiseen kehitykseen ja erityiseen suojeluun ja kasvatuksellinen rajaaminen
- kuntouttavan suljetun laitospalvelun järjestäminen, sisältö, päätöksenteko, henkilöstö ja toimeenpano sekä palvelun yhteydessä toteutettava turvatarkastus ja sen toimeenpano
- erityisen huolenpidon jakson järjestäminen, päätös ja toimeenpano
- rajoituksia sijaishuollossa koskevat ehdotukset
- luvatta sijaishuoltopaikasta poissaolevien lasten etsintä, palauttaminen ja poliisin virka-apu
- yhteistyövelvoite lastensuojelun ja psykiatrian yhteensovitetttujen yksiköiden perustamiseksi
- Valtion lastensuojelulaitos ja sen yhteydessä toimiva koulu

Hallituksen esitysluonnos sisältää seuraavat säädösehdotukset:

- laki lastensuojelulain muuttamisesta
- laki terveydenhuoltolain 69 §:n muuttamisesta
- laki sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annetun lain 4 §:n muuttamisesta
- laki tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta annetun lain muuttamisesta
- laki Valtion lastensuojelulaitoksesta ja sen yhteydessä toimivasta koulusta (uusi laki)

Lait tulisivat voimaan 1.1.2026. Lastensuojelulakiin säädettäisiin kuitenkin siirtymäsäännös, jonka perusteella kuntouttava suljettu laitospalvelu käynnistyisi vasta 1.8.2026.

Esityksessä on huomioitu eduskunnan ponsi (EV 317/2018 vp – HE 237/2018 vp).

Vastausohjeet vastaanottajille

Lausunnot pyydetään toimittamaan Lausuntopalvelun kautta. Lausuntoa ei tarvitse lähettää erikseen sähköpostitse tai postitse. Lausunnon antaakseen vastaajan tulee rekisteröityä ja kirjautua lausuntopalvelu.fi:hin. Tarkemmat ohjeet palvelun käyttämiseksi löytyvät lausuntopalvelu.fi:n sivulta Ohjeet > Käyttöohjeet. Palvelun käyttöönoton tukea voi pyytää osoitteesta lausuntopalvelu.om@gov.fi. Lausuntoja voivat antaa muutkin kuin jakelussa mainitut.

VAHVA-asianhallintajärjestelmää käyttäviä ministeriöitä pyydetään tallentamaan vastauksensa VAHVA-asialle VN/2821/2024.

HUOM! Kaikki annetut lausunnot ovat julkisia ja ne julkaistaan lausuntopalvelu.fi:ssä.

Aikataulu

Lausunto pyydetään ystävällisesti antamaan viimeistään 16.6.2025. Vain määräaikaan mennessä saapuneet lausunnot otetaan huomioon.

Valmistelijat

Lisätietoja lausuntopyynnöstä antavat:

Neuvotteleva virkamies Tiina Muinonen, puh. 02951 63185, etunimi.sukunimi@gov.fi

Neuvotteleva virkamies Susanna Hoikkala, puh. 02951 63482, etunimi.sukunimi@gov.fi
(poissa 29.5.–5.6.2025)

Liitteet:

[Luonnos_Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi lastensuojelulain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi_130525.pdf](#)

[Utkast_Regeringes proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av barnskyddslagen och till lagar som har samband med den_130525.pdf](#)

Jakelu:

Abnoy Oy
A-klinikka Oy
Ammatillisten perhekotien liitto
Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry
Aseman lapset ry
Attendo Oy
Avosylin Oy
Barnavårdsföreningen i Finland rf
Eduskunnan oikeusasiamiehen kanslia
EHOT Oy
Ehyt Ry
Ensi- ja turvakotien liitto ry
Espoon kaupunki

Etelä-Karjalan hyvinvointialue
Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue
Etelä-Savon hyvinvointialue
Etelä-Suomen aluehallintovirasto
Etelä-Suomen aluehallintovirasto, työsuojelu
Familiar Oy
Folktinget
Harrikari Timo, Helsingin yliopisto
Helsingin hallinto-oikeus
Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri HUS
Helsingin kaupunki
Hoivatie Oy
Humana Oy
Hyvil Oy
Hyvinvointiala HALI ry
Hätäkeskuslaitos
Ihmisoikeuskeskus
Into ry
Itsenäisyyden juhluvuoden lastensäätiö Itla
Itä-Suomen aluehallintovirasto
Itä-Uudenmaan hyvinvointialue
Kaakinen Markus, Helsingin yliopisto
Kainuun hyvinvointialue
Kanta-Hämeen hyvinvointialue
Kasper ry
Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue
Keski-Suomen hyvinvointialue
Keski-Uudenmaan hyvinvointialue
Kommunernas socialtjänst KST
Konstan Koti ja Koulu Oy
Kotico Oy
Kouvola kaupunki
Kunta- ja hyvinvointialuetyöntekijät KT
Kuntaliitto
Kuopion kaupunki
Kymenlaakson hyvinvointialue
Lahden kaupunki
Lapin aluehallintovirasto
Lapin hyvinvointialue
Lapsiasiavaltuutetun toimisto
Lapsioikeusjuristit ry
Lastensuojelun Keskusliitto
Liikenne- ja viestintäministeriö
Lounais-Suomen aluehallintovirasto
Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto
Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue
Mannerheimin Lastensuojeluliitto ry
Niuvanniemen sairaala, NEVA-yksikkö
Oikeuskanslerin virasto
Oikeusministeriö
Opetus- ja kulttuuriministeriö

Opetushallitus
Osallisuuden aika ry
Pelastakaa Lapset ry
Perhehoitokumppanit
Perhehoitoliitto
Perhekuntoutuskeskus Lauste
Pesäpuu ry
Pirkanmaan hyvinvointialue
Pohjanmaan hyvinvointialue
Pohjois-Karjalan hyvinvointialue
Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue
Pohjois-Savon hyvinvointialue
Pohjois-Suomen aluehallintovirasto
Poliisihallitus
Päijät-Hämeen hyvinvointialue
Rikosseuraamuslaitos
Rinnekodit Oy
Sami Isoniemi
Satakunnan hyvinvointialue
Sauma lastensuojelupalvelut Oy
Sisäministeriö
Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valvira
Sosiaalityöntekijöiden seura ry
SOS-lapsikylä ry
Sospro Oy
Soste
Suomen lastenpsykiatriayhdistys
Suomen nuorisopsykiatrinen yhdistys
Suomen psykiatriyhdistys
Talentia
Tampereen yliopistollinen keskussairaala, EVA-yksikkö
Tarja Pösö, professori emerita
Terveiden ja hyvinvoinnin laitos
Tuisku lastensuojelupalvelut Oy
Tuomioistuinvirasto
Valtakunnallinen sosiaali- ja terveysalan eettinen neuvottelukunta ETENE
Valtion lastensuojeluyksiköt, Valtion koulukodit
Valtiovarainministeriö
Vammaisfoorumi
Vammaisten henkilöiden oikeuksien neuvottelukunta VANE
Vantaan ja Keravan hyvinvointialue
Vantaan kaupunki
Varsinais-Suomen hyvinvointialue
Yhdenvertaisuusvaltuutetun toimisto
Ålands landskapsregering

Lausunnonantajan lausunto

1. Ehdotuksessa esitetään säädettäväksi sijoitetun lapsen oikeudesta tasapainoiseen kehitykseen ja erityiseen suojeluun (4 a §), aineiden ja esineiden poisottamisesta kasvatuksellisenä rajaamisena (4 b §) ja päätöksenteosta aineen ja esineen poisottamisesta (4 c §). Säännökset koskevat sekä perhe- että laitoshoidon.

a) Mitä vaikutuksia näette ehdotuksilla olevan?

b) Selkeyttääkö ehdotus lapsen kasvatuksen, valvonnan ja huolenpidon sekä perusoikeuksiin kajoavien rajoitusten välistä rajanvetoa sijaishuoltopaikan arjessa? Jos ei, miten säännöksiä tulisi muuttaa?

2. Hallituksen esitysluonnoksessa esitetään terveydenhuoltolakiin (69 §) ja lastensuojelulakiin (16 b §) informatiivisluonteista viittausta voimassa olevaan sääntelyyn ns. hybridiyksikköjen perustamiseksi. Mitä vaikutuksia näette ehdotuksen taustalla olevan tavoitteen kannalta?

3. Esitykseen sisältyvät ehdotukset koskien lapsen sijoittamista kuntouttavaan suljettuun laitospalveluun (49 a §), sijoitukseen sisältyvien palvelujen sisällöstä (49 b §), päätöksenteosta (49 c §), henkilöstöstä (49 d §), sijoituksen toimeenpanosta (49 e §) ja sijoituksen aikaisista erityisistä rajoituksista (71 §).

a) Ovatko ehdotukset sääntelyltään selkeitä ja käytännössä toteutettavissa?

b) Miten arvioitte henkilöstölle asetettujen vaatimusten riittävyyttä?

c) Ehdotuksen mukaan asiakassuunnitelma tulisi tarkistaa vähintään neljän kuukauden välein ja sen tueksi tulisi saada asiantuntija-arvio. Miten arvioitte sääntelyä lapsen rajoittamisen tarpeellisuuden arvioimisen sekä sen sisällön ja laajuuden tarkistamisen näkökulmasta?

d) Mikä on näkemyksenne ehdotetun palvelun suhteesta erityisen huolenpidon jaksoon?

4. Esitetään muutettavaksi ja selkeytettäväksi nykyistä erityisen huolenpidon sääntelyä. Ovatko ehdotukset tarkoituksenmukaisia ja toteutettavissa käytännössä?

○ Kyllä

- Kyllä pääosin
- Ei pääosin
- Ei
- Ei kantaa

Vapaamuotoiset huomiot kohdasta 4.

5. Miten 11 luvun ehdotetut säännökset vastaavat käytännön tilanteisiin sijaishuollossa? Voidaanko niiden avulla lapsen erityistä suojelua turvata nykyistä tehokkaammin?

62 ja 63§ Yhteydenpidon rajoittaminen ja rajoittamista koskeva päätöksenteko

64 ja 70 a § Tekninen valvonta lastensuojelulaitoksessa

65 § Aineiden ja esineiden poisottaminen lastensuojelulaitoksessa

66 § Henkilöntarkastus

66 a § Henkilönkatsastus

67 § Omaisuuden, lähetysten ja tilojen tarkastaminen ja lähetysten luovuttamatta jättäminen

68 § Kiinnipitäminen laitoksessa

68 a § Kiinnipitäminen lapsen laitoksesta poistumisen estämiseksi

69 a § Luvatta lastensuojelulaitoksesta poissaolevan lapsen etsintä ja palauttaminen

69 b § Lapsen kiinniotto

69 c § Kiinniotetun lapsen kuljettaminen

69 d § Perhekodista luvatta poissaolevan lapsen etsintä ja palauttaminen

69 e § Poliisin virka-apu laitoksesta ja perhekodista luvatta poissaolevan lapsen kiinniotamisessa ja kuljettamisessa

71 § Erityiset rajoitukset kuntouttavan suljetun laitospalvelun aikana

72 § Erityiset rajoitukset erityisen huolenpidon jakson aikana

6. Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki Valtion lastensuojelulaitoksesta ja sen yhteydessä toimivasta koulusta ja täsmennettäväksi viraston nykyistä rakennetta. Vastaisivatko ehdotukset tätä tavoitetta?

- ☐ Kyllä
- ☐ Kyllä pääosin
- ☐ Ei pääosin
- ☐ Ei
- ☐ Ei kantaa

Vapaamuotoiset huomiot kohdasta 6.

7. Esityksen tavoitteena on vahvistaa kodin ulkopuolelle sijoitetun lapsen oikeutta erityiseen suojeluun. Vastaavatko ehdotukset tätä tavoitetta?

- ☐ Kyllä
- ☐ Kyllä pääosin
- ☐ Ei pääosin
- ☐ Ei
- ☐ Ei kantaa

Vapaamuotoiset huomiot kohdasta 7.

8. Vapaamuotoiset huomiot koko esityksestä.

Ilvari Annakaisa
Sosiaali- ja terveysministeriö

Hoikkala Susanna
Sosiaali- ja terveysministeriö